

คำอธิบายสรุปสาระสำคัญ พระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๕๐

ก. ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของกฎหมาย

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ได้ใช้บังคับมานาน และมีบทบัญญัติบางประการไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน อันมีผลทำให้การดำเนินการของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในฐานะหน่วยงานกลางด้านงานสถิติของรัฐไม่มีความชัดเจน รวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ได้มาซึ่งสถิติไม่มีความคล่องตัว เพราะขั้นตอนก่อนเริ่มดำเนินการใช้ระยะเวลานาน ทำให้ได้ข้อมูลที่ไม่ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน ประกอบกับข้อมูลทางสถิติที่จัดทำขึ้นนั้นมีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาในการบริหารงานของรัฐด้านต่าง ๆ ซึ่งควรจะมีการกำหนดวิธีการดำเนินการด้านสถิติให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน เพื่อความเป็นเอกภาพของสถิติ นอกจากนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องตามความเป็นจริงและเป็นหลักประกันมิให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ซึ่งต้องให้ข้อมูล จึงต้องกำหนดมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยต้องถือเป็นความลับอย่างเคร่งครัด และกำหนดโทษสำหรับผู้ซึ่งฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบันด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ข. สาระสำคัญของกฎหมาย

๑. อำนาจหน้าที่ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (มาตรา ๕ ถึงมาตรา ๑๑)

ตามพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกอบกับกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดให้สำนักงานสถิติแห่งชาติ ในฐานะเป็นหน่วยงานกลางของรัฐ ในการดำเนินการเกี่ยวกับสถิติตามหลักวิชาการ และจัดทำสถิติเพื่อติดตามประเมินผลและสนับสนุนการดำเนินการตามนโยบายและแผนงานของรัฐ ทั้งในด้านบริหารจัดการสถิติและสารสนเทศให้เป็นระบบ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันของประเทศ การจัดทำสำมะโน/สำรวจตัวอย่างโครงการต่าง ๆ เพื่อให้ได้ฐานข้อมูลสถิติทางด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีสารสนเทศ และอื่น ๆ การบริการข้อมูล ส่งเสริมองค์ความรู้วิชาการด้านสถิติและสารสนเทศ แก่ผู้ใช้บริการทุกภาคส่วน การพัฒนาบุคลากรทางด้านสถิติของประเทศให้มีความเป็นมืออาชีพ ร่วมมือและประสานงานกับต่างประเทศ และองค์การระหว่างประเทศในงานเกี่ยวกับสถิติ โดยภาพรวมมีกระบวนการทำงานที่สำคัญ หรือ “กระบวนการสร้างคุณค่า” ที่เป็นภารกิจหลักใน ๓ กระบวนการ ประกอบด้วย กระบวนการผลิตข้อมูลสถิติ กระบวนการบริหารจัดการระบบสถิติ และกระบวนการให้บริการด้านสถิติ ตามที่กำหนดในวิสัยทัศน์ “เป็นศูนย์กลางข้อมูลสถิติและสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจของประเทศ” และภายใต้พระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดให้สำนักงานสถิติแห่งชาติจัดทำแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย การดำเนินงานทางสถิติของหน่วยงานภาครัฐให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ในระดับต่าง ๆ นโยบายและแผนการพัฒนาประเทศ และได้ร่วมกับหน่วยงานระดับกระทรวง กรมต่าง ๆ ขับเคลื่อนแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย การบูรณาการ เชื่อมโยง และแลกเปลี่ยนข้อมูลสถิติที่สำคัญ และจำเป็นของประเทศ พัฒนาระบบการผลิต การบริการด้านสถิติให้มีคุณภาพตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ทุกภาคส่วน จากการวิเคราะห์ลักษณะปัจจัยภายในและภายนอกของระบบสถิติในปัจจุบัน เพื่อสร้างความชัดเจนเชิงนโยบายด้านระบบข้อมูลสถิติของประเทศ ด้วยการใช้

เทคโนโลยีให้เป็นประโยชน์ในการผลิตและให้บริการ การพัฒนาคุณภาพโดยการยกระดับมาตรฐานข้อมูล และพัฒนาประสิทธิภาพ โดยการลดความซ้ำซ้อนและลดภาระงาน การสร้างเครือข่าย/พันธมิตร หรือหุ้นส่วนกับทุกภาคส่วน ส่งเสริมให้เกิดการใช้ประโยชน์ข้อมูลมากขึ้น รวมทั้งพัฒนาบุคลากรที่รับผิดชอบงานข้อมูลสถิติ ตลอดจนการปฏิบัติการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนด และตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ทั้งนี้ ในการจัดทำสำมะโน/สำรวจตัวอย่าง จะกำหนดโดยกฎกระทรวง และผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ จะออกประกาศรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการในการจัดทำสำมะโน/สำรวจตัวอย่าง โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา และระบบเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์

๒. อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ (มาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๓)

พนักงานเจ้าหน้าที่ (มาตรา ๔) หมายความว่า ผู้ซึ่งผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๕๐

พนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจเข้าไปในอาคารหรือที่ทำการของบุคคล ซึ่งจะต้องให้ข้อมูลหรือกรอกแบบสอบถาม ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาอื่นใดที่บุคคลนั้นได้แจ้งให้ทราบ เพื่อสอบถามข้อมูล หรือดำเนินการกรอกแบบสอบถาม หรือเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ในการนี้ บุคคลดังกล่าวต้องอำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามสมควร

ในการปฏิบัติหน้าที่นั้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องด้วย

ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่พบบุคคลซึ่งจะให้ข้อมูลหรือกรอกแบบสอบถาม ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา ๙) เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล

๓. การประสานกับหน่วยงานในการสร้างเครือข่ายสถิติ เพื่อให้ได้มาซึ่งฐานข้อมูลสถิติที่สำคัญและเป็นปัจจุบันของประเทศ (มาตรา ๑๔)

ในกรณีที่สำนักงานสถิติแห่งชาติ จำเป็นต้องใช้ข้อมูลจากการสำรวจ หรือข้อมูลจากบันทึกทะเบียน รายงาน หรือเอกสารอื่นใดที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานใด เพื่อการจัดทำสถิติที่สำคัญ และจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ ให้หน่วยงานนั้นจัดส่งข้อมูลดังกล่าวให้สำนักงานสถิติแห่งชาติภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ

๔. มาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล (มาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖)

บรรดาข้อมูลเฉพาะบุคคลหรือเฉพาะรายที่ได้มาตามพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๕๐ ถือเป็นความลับโดยเคร่งครัด ห้ามมิให้ผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้หรือผู้มีหน้าที่เก็บรักษา เผยแพร่ ข้อมูลนั้นแก่บุคคลอื่นซึ่งไม่มีหน้าที่ และต้องไม่นำบรรดาข้อมูลเฉพาะบุคคลหรือเฉพาะรายที่เจ้าของข้อมูล ได้ให้ไว้หรือกรอกแบบสอบถามไปใช้ในกิจการอื่น นอกเหนือจากการจัดทำสถิติ วิเคราะห์หรือวิจัย เว้นแต่

(๑) เป็นการเปิดเผยเพื่อประโยชน์แก่การสอบสวนหรือการพิจารณาคดีที่ต้องหาว่ากระทำความผิดตามพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๕๐

(๒) เป็นการเปิดเผยต่อหน่วยงานเพื่อใช้ประโยชน์ในการจัดทำสถิติ วิเคราะห์หรือวิจัย ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของข้อมูล และต้องไม่ระบุหรือเปิดเผยถึงเจ้าของข้อมูล

๕. อัตราโทษตามพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๕๐

➢ บุคคลซึ่งมีหน้าที่จะต้องให้ข้อมูล แต่ไม่ให้ข้อมูล หรือไม่กรอกแบบสอบถาม หรือไม่ส่งคืนแบบสอบถามที่ได้กรอรายการแล้วแก่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือไม่ให้ความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามพันบาท (มาตรา ๑๘)

➢ บุคคลซึ่งมีหน้าที่ให้ข้อมูล แต่จงใจให้ข้อมูลเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๑๙)

➢ ผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๕๐ หากฝ่าฝืนมาตรา ๑๕ หรือมาตรา ๑๖ (การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๒๐)

ค. ผู้รักษาการตามกฎหมาย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๕๙) เป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๕๐ (มาตรา ๒๒)

ง. การบังคับใช้กฎหมาย

พระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๐ โดยมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๐ (มาตรา ๒)

หมายเหตุ : คำอธิบายนี้มีขึ้นเพื่อประโยชน์ในการเข้าใจสาระสำคัญของกฎหมายเท่านั้น ส่วนการจะปฏิบัติตามกฎหมายให้เป็นไปอย่างถูกต้อง หน่วยงานผู้ปฏิบัติจะต้องศึกษาทำความเข้าใจ ตรวจสอบ และยึดถือตัวบทกฎหมายเป็นสำคัญ